

Led Zeppelin: Revisar el passat per crear el futur

Led Zeppelin: Revisar el passat per crear el futur

Led Zeppelin va començar a partir de les cendres del Blues Rock dels anys 60 i va escriure el patró de tot el Hard Rock que vindria després. En realitat però, es tractava d'una extensió de la pròpia tradició del Blues.

El 15 d'octubre de 1968, Jimmy Page, Robert Plant, John Paul Jones i John Bonham apareixien en concert per primera vegada amb el nom de Led Zeppelin a la Universitat de Surrey i el setlist començava amb un Blues tradicional, Train Kept A Rollin'. Van impactar al personal amb Communication Breakdown i I Can't Quit You Baby abans d'endinsar-se en un Medley de temes de Blues que començava amb Killing Floor de Howlin' Wolf, barrejant-hi una antiga melodia titulada Fought My Way Out Of Darkness sobre la que Robert Plant cantava, *?Squeeze my lemon til the juice runs down my leg / esprem la meva llimona fins que el suc em baixi per la cama?*, lletra d'una cançó de Robert Johnson titulada Travellin' Riverside Blues. Entre mig de tot això, la guitarra de Jimmy Page entrava amb la versió del tema d' Elvis Presley, That's All Right i Robert Plant posava lletra al tema de Jazz, Bag's Groove de Milt Jackson. El setlist tancava amb uns extensos 11 minuts de Dazed And Confused, una cançó Folk popularitzada per Jake Holmes i que Jimmy Page havia tocat per primera vegada quan era guitarra dels The Yardbirds amb el títol, I'm Confused.

Tres dies després, la banda va tocar al Club Marquee de Londres i la primera missió era acabar una gira que havia quedat pendent pels països Escandinaus encara amb el seu nom original, The New Yardbirds, en la que ja van tocar moltes de les cançons que formen part del seu àlbum de debut.

Des del seu primer concert, Led Zeppelin van agafar el que buscaven dels cànons de la música que existia en aquells moments, convertint el que havien agafat en alguna cosa més que ajuntar aquestes parts, en una cosa que perduraria en el temps, el Hard Rock. Les cançons de Blues que tocaven i gravaven als seus inicis es van convertir en la base de tot un gènere musical, reciclant-les i enfocant-les amb el seu accent cap a una direcció totalment nova i sorprenent. Led Zeppelin ampliava una tradició musical que havia començat amb el Blues i la música Folk.

Jimmy Page havia confessat, *"Moltes vegades he pensat que de la mateixa manera que els Stones van intentar ser fills de Chuck Berry, nosaltres vam intentar ser fills de Howlin' Wolf"*. No seria pas l'únic guitarrista jove de Londres amb el cap ple de discos d'altres artistes. Eric Clapton havia estat reclutat per John Mayall com guitarrista de la seva banda, els Bluesbreakers, i es va fer Déu amb Cream, el primer Supergrup. Jeff Beck acabava de fer el seu primer disc en solitari titulat Truth amb referències a Willie Dixon, Howlin' Wolf, Muddy Waters, Buddy Guy i BB King. Tres dels guitarristes més importants de la història del Rock com son Jimmy Page, Jeff Beck i Eric Clapton van formar part de la banda The Yardbirds.

Jimi Hendrix va ?electrificar? Londres amb la combinació d'allò que ell anomenava Earth (Blues i Jazz) amb Space (Psicodèlia). La banda de Blues, The Earth, convertia alguns acords del Mart de la Suite Els Planetes de Gustav Holst en una cançó abans de canviar-se el nom a Black Sabbath i els Jethro Tull de Ian Anderson van fusionar el Folk acústic amb els riffs del Blues. L'escena musical de Londres en aquells moments estava en plena ebullició, la gent feia els àlbums pensant que podien durar sis mesos, no quatre dècades i les companyies discogràfiques no tenien ni idea dels ingressos que aquestes bandes podrien generar. Un executiu discogràfic va afirmar, *"Era com el salvatge oest, ningú no tenia ni idea del que podria passar la setmana vinent i encara menys l'any vinent"*.

Howlin' Wolf, una figura molt admirada per aquesta nova generació era un tio enorme, feia 1'98 d'alçada i pesava 136 Kg, i va aportar part d'aquest poderós aspecte físic a la seva música. Del seu tema, Killing Floor, molt versionat, Albert King n'havia fet un cover abans que Jimi Hendrix se'n apoderés. Jimi Hendrix la va enfocar d'una manera i Led Zeppelin d'una altra, tocant-la en directe moltes vegades abans de fer-la servir com a base del The Lemon Song a l'àlbum Led Zeppelin II. La lletra de la cançó de Robert Johnson que Robert Plant va fer servir al concert de la Universitat de Surrey també apareixeria a l'àlbum. Segueix sent un exemple perfecte de com el Rock primer s'alimentaria de si mateix i després creixeria.

Led Zeppelin (1969)

El primer àlbum de Led Zeppelin, Led Zeppelin (1969), es va gravar en 36 hores i va costar 1.750 lliures esterlines, un preu que també incloïa el disseny de la portada. Es va publicar el 12 de gener de 1969. És un àlbum que s'ha fet tant familiar que ara és impossible d'imaginar l'impacte que va tenir el seu llançament. L'icònica portada és una foto en blanc i negre d'un Zepelí en flames. Donaria peu a una curiosa anècdota, durant una gira per Dinamarca i Holanda, la banda es va haver de presentar amb el nom de The Nobs, perquè la baronessa Eva Von Zeppelin, neboda de l'inventor del dirigible, es va negar al fet que *?uns micos cridaners?* utilitzessin el seu cognom, tot i els intents per convèncer-la, com explicava Jimmy Page, *?La vam convidar a l'estudi perquè ens conegués i veïés que érem bons nois. Vam aconseguir calmar-la, però en sortir de l'estudi, va veure la foto del disc, amb el Zepelí cremant i va treure foc pels queixals?*

És un àlbum emblemàtic, però les reaccions al seu llançament van ser contradictòries. La crítica del disc a la revista Rolling Stone va desencadenar un trencament entre la revista i la banda que va durar uns quants anys. A la crítica, s'afirmava que a l'àlbum de Led Zeppelin hi havien algunes idees robades, citant específicament els temes Black Mountain Side com una adaptació sense acreditar de Black Water Side de Bert Jansch i Your Time Is Gonna Come com un plagiat de Dear Mr. Fantasy de Traffic. Page va admetre que havia estat un gran fan de Bert Jansch i que havia utilitzat algunes de les afinacions i tècniques del guitarrista, però la cançó està basada en una peça Folk escrita per Anne Bredon als anys cinquanta. La banda també incloïa la seva versió de I Can't Quit You Baby de Willie Dixon, una cançó versionada també per John Mayall & Bluesbreakers al seu àlbum Crusade (1967). Robert Plant ha utilitzat la melodia de la cançó amb la seva actual banda, Band Of Joy, incorporant parts de lletres i riffs del tema The Hunter del Bluesman Albert King. També incloïa You Shook Me, que va ser escrita per Willie Dixon i JB Lenoir, la que portaria més controvèrsia. Jeff Beck n'havia fet un cover pocs mesos abans que Led Zeppelin i l'havia

---

publicat al seu àlbum Truth (1968). Els va acusar de robar-li la idea, però Jimmy Page va afirmar que era pura coincidència, tots dos l'havien tocat quan militaven als Yardbirds. La picabaralla va provocar la ruptura entre Beck i Page que va durar uns anys, una ironia considerant que Page havia contribuït a la composició del tema Beck's Bolero, una de les cançons més èpiques de l'àlbum Truth de Jeff Beck. Willie Dixon tenia més arguments per estar ofès perquè no rebia cap royalty, situació que solucionaria als tribunals. L'àlbum tanca amb el tema How Many More Times, la cançó més llarga del disc, vuit minuts i mig. Aquesta és una de les tres cançons de Led Zeppelin en les que Jimmy Page toca la guitarra amb un arc de violí, les altres dues són, Dazed And Confused i In The Evening. Algunes d'aquestes cançons es convertirien en objecte d'escrutini. Aquest àlbum, deixant apart que és pura adrenalina en vena, per mi sempre ha tingut un plus d'afegit sentimental, va ser el primer LP que em vaig comprar, fa gairebé 40 anys.

Led Zeppelin - Good Times Bad Times

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=E-Xna3ny6KY>

Led Zeppelin II (1969)

Led Zeppelin II (1969), va sortir just un any després de la formació de Led Zeppelin amb el seu concert a la Universitat de Surrey i és reconegut per la crítica musical com un dels millors i més influents àlbums de Rock mai gravats. Led Zeppelin II va ser citat, a més com l'avantprojecte del Heavy Metal i es va gestar durant un període agitat i ple de viatges de Led Zeppelin, en 12 mesos van fer quatre gires per Europa i tres per Amèrica. Presentava més cançons amb vincles de melodies derivades del Blues. El disc obre amb Whole Lotta Love, un dels temes més

---

emblemàtics de la història del Rock, i que beu directament de You Need Love de Willie Dixon. La cançó de Dixon ja l'havia versionat abans Muddy Waters que Led Zeppelin, resultant musicalment el seu cover més semblant a la versió de Waters. Una altra de les composicions de Dixon, Bring It On Back, va ser el punt de referència de Bring It On Home, mentre que la versió de Sonny Boy Williamson de la cançó original de Dixon va ser utilitzada de manera molt deliberada per Led Zeppelin com a intro. Una vegada més Dixon no sortia als crèdits i la seva discogràfica va demandar i guanyar, però Dixon no va rebre ni un dòlar fins que ell mateix va demandar a la seva discogràfica uns anys després. En les edicions posteriors del Led Zeppelin II, Dixon ja apareixeria als crèdits del disc.

Led Zeppelin - Whole Lotta Love

V?deo: https://www.youtube.com/watch?v=HQmmM_qwG4k

Led Zeppelin III (1970)

També hi va haver remakes i reelaboracions al Led Zeppelin III (1970). Gallows Pole, per exemple, era una versió nova del Gallows Pole de Leadbelly. De fet, la cançó de Leadbelly ja era una versió d'una antiga cançó Folk, The Prickle Holly Bush. La veritat és que manllevant del passat, Led Zeppelin entrava a formar part d'una llarga i gloriosa tradició d'artistes de Folk i Blues, no pas de pirates moderns. L'àlbum va representar un canvi de la música de la banda, cap a un èmfasi més gran en els sons acústics i Folk. Això va sorprendre a molts fans i crítics musicals, que van escriure crítiques molt dures de l'àlbum, com la de la revista Rolling Stone. Actualment aquestes crítiques ja no existeixen als arxius perquè van ser eliminades, atès que aquest disc representa a dia d'avui, un dels millors àlbums de la banda. El disc quedaria dividit en dues cares completament

---

diferents, a la cara A, els temes de Rock i Blues totalment elèctrics, mentre que a la cara B, apareixien exclusivament el temes predominantment acústics i Folk. Quan un disc obre amb un dels ritmes més contagiosos i tronadors de tota la història del gènere, i a més ho fa també amb el que possiblement és l'esgarip més reconeixible a l'instant de tots els temps, com és Immigrant Song, un clàssic immortal, és que ens trobem davant d'una obra mestra.

Led Zeppelin - Immigrant Song

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=RINhD0oS5pk>

Led Zeppelin IV (1971)

Amb Led Zeppelin IV (1971), Led Zeppelin es va convertir en la banda més gran del món. La seva música havia evolucionat, en dos anys, del Blues elèctric a quelcom considerat més profund, més ampli, més esotèric i més desafiant. Eren una banda que podia gravar, Black Dog, Rock And Roll, Stairway To Heaven, Misty Mountain Hop o The Battle Of Evermore, anant molt més enllà de qualsevol de les seves influències reconegudes. When The Levee Breaks, la cançó que tanca l'àlbum, té una intro amb la bateria de John Bonham, un dels sons més famosos del Rock'n'Roll, es va gravar amb el ressò del forat de l'escala d'una mansió de Hampshire anomenada Headley Grange. Aquell so de bombo de bateria amb que comença la cançó estava allunyat dels seus orígens, un tema de Kansas Joe i Memphis Minnie del 1929 i, la bateria de Bonham es convertiria en un dels sons més copiats de la història del Rock.

En realitat l'àlbum no té cap títol definit, és conegut popularment com Led Zeppelin IV, a la seva versió original no hi havia cap escrit que permetés identificar-lo. Segons va explicar Jimmy Page, "Robert i jo varem idear el disseny del IV. Robert havia comprat la làmina que apareix a la portada en una deixalleria de Reading. Llavors se'ns va ocórrer la idea que la imatge del quadre de l'home amb la llenya penjat a la paret en un edifici en ruïnes, representés lo antic, i els edificis moderns sortint per darrere lo nou". A la funda també hi apareixien uns símbols estranys, a manera de signatura de cadascun dels integrants de la banda.

LED-ZEPPELIN

Jimmy Page

John Paul Jones

John Bonham

Robert Plant

De nou van aparèixer acusacions de plagi, Stairway To Heaven, un dels èxits del Led Zeppelin IV té una progressió rítmica inicial molt semblant al tema instrumental Taurus de la banda nord-americana Spirit, de la que Led Zeppelin n'havien estat els teloners al 1968. El 21 de maig de 2014 es va fer públic que Spirit demandava a Led Zeppelin perquè reconegués la coautoria de la part instrumental del Stairway To Heaven. Al 2016 la demanda va ser rebutjada pel jutge californià del cas, després del veredict de Robert Plant va qualificar el judici de "ridícul i grotesc". Per a molts fans i per a part de la crítica, aquest quart àlbum és el millor de Led Zeppelin.

Led Zeppelin - Rock And Roll

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=IbW5K2F1N28>

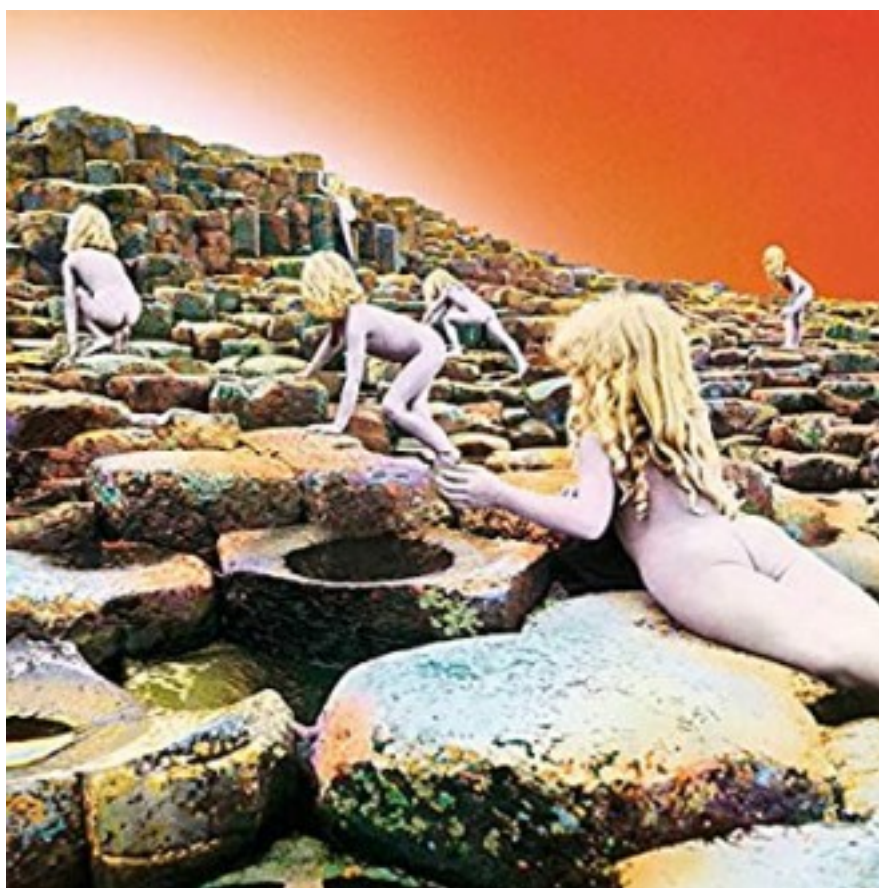
Led Zeppelin - Stairway To Heaven

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=xbhCPT6PZIU>

Led Zeppelin - Black Dog

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=6tISx0jkuLM>

Houses Of The Holy (1973)

Houses Of The Holy (1973), marca una certa distància amb la vena ?Blusera? dels seus àlbums anteriors, a canvi d'experimentar amb altres estils com el Reggae o el Soul, fet que provocaria certa controvèrsia en la crítica musical. Cada cançó del disc és gairebé un experiment en si mateix, amb canvis de ritmes inesperats o fusions d'estils. L'èpic tema d'obertura The Song Remains The Same ja marca les pautes de que aquest disc no és tan fàcil d'escoltar com els

anteriors. Curiosament la cançó que dona títol al disc va quedar fora i posteriorment seria inclosa a l'àlbum següent, el doble LP, Physical Graffiti (1975). Houses Of The Holy va ser el primer disc de Led Zeppelin en portar un títol pròpiament dit, després de la trilogia homònima dels Led Zeppelin I, II i III i el quart sense títol. La portada de l'àlbum també va tenir la seva polèmica, s'hi veuen uns nens (en realitat eren un nen i una nena) despullats escalant una espècie de muntanya empedrada (es tracta de The Giant's Causeway, la carretera dels gegants, a Irlanda del Nord). La portada seria censurada en alguns països, entre ells Espanya.

Led Zeppelin - The Song Remains The Same

V?deo: https://www.youtube.com/watch?v=w6t_wk0WrxA

Led Zeppelin - Over The Hills And Far Away

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=o-tT62bpYIU>

Physical Graffiti (1975)

Quan van llançar Physical Graffiti (1975), Led Zeppelin s'havien convertit en l'element fonamental del Hard Rock. Només dues cançons del doble àlbum feien referència directa a aquestes primeres influències, Custard Pie era una incursió a Shake 'Em On Down de Bukka White, mentre que In My Time Of Dying era una antiga cançó Gòspel que Bob Dylan havia ressuscitat pel seu primer disc homònim. El tema Kashmir va representar molt més que un single més de Led Zeppelin. Robert Plant ha manifestat en alguna ocasió que, ?Kashmir és la cançó essencial de Led Zeppelin i m'agradaria molt més ser recordat per aquest tema que per Stairway To Heaven?. Physical Graffiti va presentar a la banda en la seva forma més creativa per la varietat d'estils musicals dels

---

temes que inclou el disc, que van des del Hard Rock (Custard Pie, The Wanton Song, The Rover, Sick Again i Houses Of The Holy), Rock Orquestral amb influències orientals (Kashmir), Rock Progressiu (In The Light), Funk (Trampled Under Foot), Rock Acústic (Boogie With Stu i Black Country Woman), Blues Rock (In My Time Of Dying), i un instrumental de guitarra acústica (Bron-Yr-Aur), entre d'altres. La portada és una de les més memorables i llegendàries de la història del Rock. Es tracta de la façana del típic edifici de Nova York, concretament la del carrer St. Marks núm. 96. Els turistes seguidors del Rock, que visiten Nova York, el consideren una parada obligada.

Led Zeppelin - Kashmir

V?deo: https://www.youtube.com/watch?v=hW_WLxseq0o

Presence (1976)

El que podríem considerar de facto últim disc de Led Zeppelin com banda compacta, Presence (1976), incloïa Nobody's Fault But Mine, una versió d'una cançó tradicional gravada per primera vegada per Blind Willie Johnson als anys vint. Amb aquest tema, tornaven les acusacions de plagi. En realitat, la cançó no té un autor definit i Robert Plant va voler deixar clar que, *"En primer lloc, és de domini públic perquè fa molt de temps que va morir. I en segon lloc, no és la seva cançó, ningú sap d'on ve"*. És un àlbum marcat per l'estat convalescent de Robert Plant. A l'estiu de 1975 va patir un greu accident de cotxe a l'illa grega de Rodes, en el que gairebé hi perd la vida la seva dona, Maureen, al seient del darrere hi anaven els seus fills, Carmen Jane de set anys i Karac Pendra de cinc, amb contusions lleus, i la filla de Jimmy Page, Scarlett, que per sort no es va fer res. La llarga i difícil recuperació de Plant s'allargaria gairebé un any i les seves tomes de

veu les faria assegut en una cadira de rodes o en crosses.

Aquell mateix any van editar el seu primer disc en directe, *The Song Remains The Same* (1976), que també és la banda sonora del documental del mateix nom.

Led Zeppelin - Nobody's Fault But Mine

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=9Sqiazeu7MI>

In Through The Out Door (1979)

Al 1977, Robert Plant tornava a passar per un tràngol terrible, aquesta vegada per la mort del seu fill Karac Pendra de sis anys. Aquesta desgràcia va marcar profundament a Plant, arribant a plantejar-se abandonar la banda. Després d'una dolorosa reflexió, al 1978 Led Zeppelin tornava a l'estudi per gravar el que seria inesperadament el seu últim àlbum d'estudi, *In Through The Out Door* (1979). Així com l'àlbum *Presence* de 1976 correspon en gran part a Jimmy Page, *In Through The Out Door* té a John Paul Jones com principal protagonista, escrivint sis dels set temes del disc. Tindrien molts problemes per acabar l'àlbum, Jimmy Page i John Bonham es trobaven en un estat lamentable d'addicció a l'heroïna i a l'alcohol respectivament, un fet que fa del disc *In Through The Out Door* l'únic àlbum de Led Zeppelin que per primera i única vegada no hi figura cap tema de Jimmy Page com autor.

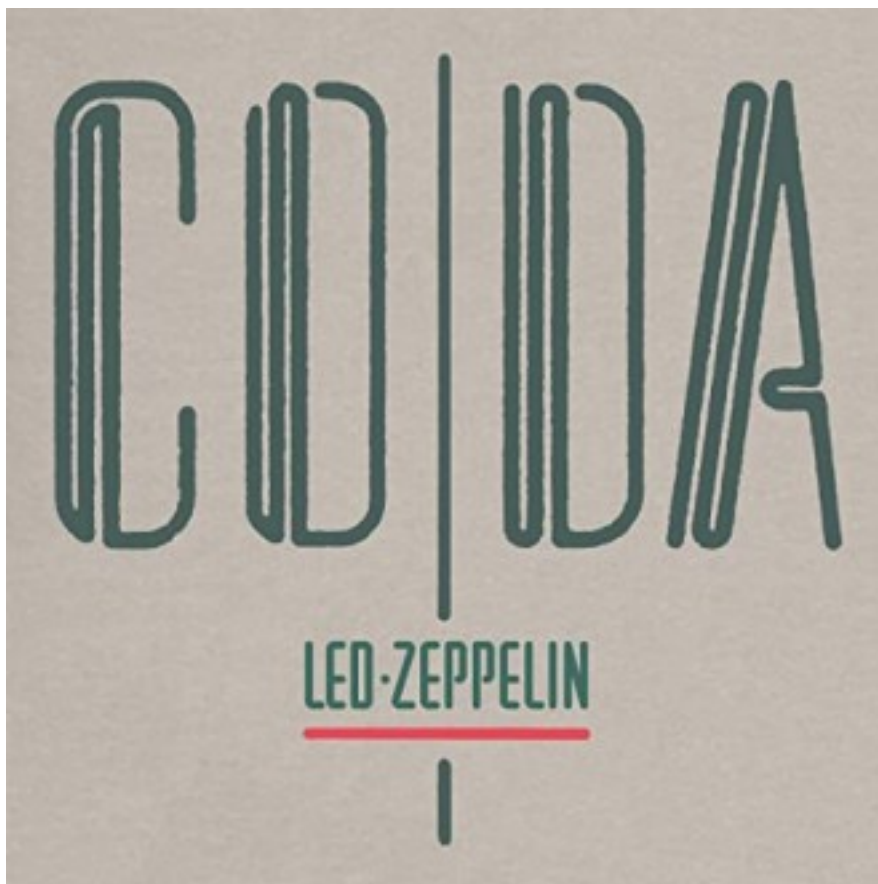
Led Zeppelin - In The Evening

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=dSEClIembvU>

Coda (1982)

El 25 de setembre de 1980 seria la data més tràgica de la història de la banda, John Bonham moria a The Old Mill House, la mansió de Jimmy Page a Windsor, asfixiat pel seu propi vòmit, provocat pel consum excessiu d'alcohol. No s'hi van trobar restes de drogues al cos del bateria, com s'havia especulat. La idea de continuar no va passar mai pel cap dels altres tres membres de la banda malgrat els rumors de la incorporació de nous bateries. Van emetre un comunicat oficial en el que explicaven que sense el seu amic John Bonham res tornaria a ser el mateix, i que era inútil continuar sense ell. En tenir signat un contracte que els obligava a treure un nou àlbum, i amb la negativa de gravar noves cançons sense John Bonham, es va optar per buscar material inèdit fins aleshores per l'àlbum Coda (1982), que inclou cançons descartades i sobrants dels discos anteriors (Led Zeppelin, Led Zeppelin II, Led Zeppelin III, Led Zeppelin IV, Houses Of The Holy i Presence) i alguna toma en directe de cançons ja gravades. Va sortir dos anys després que la banda s'hagués separat oficialment, després de la mort de John Bonham. En els anys següents els membres de Led Zeppelin van mantenir la seva decisió de no reunir-se, només se'ls veuria junts en un escenari esporàdicament. Amb motiu del concert benèfic Live Aid al 1985, Jimmy Page, Robert Plant i John Paul Jones es reuniren per tocar en directe els temes, Rock And Roll, Whole Lotta Love i Stairway To Heaven a l'estadi John F. Kennedy de Filadèlfia. El 14 de maig de 1988, i amb motiu del 40 aniversari de Atlantic Rècord, la banda torna a reunir-se per tancar el concert de celebració, ocupant el lloc de bateria de John Bonham el seu fill Jason.

Després de les demandes judicials de Willie Dixon, es va posar molt de moda criticar a Jimmy Page i Robert Plant per tot. El desenvolupament de la indústria de la música provocaria aquestes burles pel fet que s'havien establert uns canons per l'edició i plagi de les cançons, que

només es van aplicar retrospectivament a bandes com Led Zeppelin i Cream. Era fàcil pintar-los com a espoliadors dels artistes que els havien influenciat, més que no pas el que eren, uns joves aprofitant la dinàmica de la seva època i uns joves emocionats de continuar una tradició que estimaven i veneraven. El que aquests arguments també van ignorar va ser la gran influència que Led Zeppelin va aportar al Rock. Agafant elements de la música que els havia influenciat i refent-los, es van convertir en el referent per moltíssimes bandes i cançons. La bateria de John Bonham segurament és la més copiada de la música. El riff de Jimmy Page a Kashmir ha estat reconstruït del dret i de revés moltíssimes vegades. A més, la tècnica vocal de Robert Plant aportaria grans innovacions a tots els cantants, des d'aleshores fins ara.

Actualment hi deu haver més bandes de covers de Led Zeppelin de les que qualsevol altre banda de Rock posterior als anys 60 pot presumir, per no parlar de la quantitat d'imitadors mediocres. A la banda real, de vegades molt a pesar seu, se li ha atribuït la invenció del gènere del Hard Rock i el Heavy Metal. En tot cas, la satisfacció d'escoltar la música de Led Zeppelin continua situant-los en una posició al costat dels Beatles i dels Rolling Stones pel que fa a les influències com a referents. Tot el que van agafar, ho van tornar multiplicat moltes i moltes vegades.

Reunió 2007. Celebration Day

El 10 de desembre de 2007 al O2 Arena de Londres era el gran dia, un únic concert de la formació original de Led Zeppelin amb Jason Bonham, fill del desaparegut John Bonham, substituint-lo a la bateria. A part de l'evidència, el que va fer que aquesta monumental trobada fos tan especial és que no era motivada per cap fastigós ànim de lucre o per alguna croada condescendent i salvadora de la humanitat. Les raons eren dues. La primera, una mostra de respecte al pare fundador de la discogràfica Atlantic Records, Ahmet Ertegun (els diners recaptats es destinarien a una fundació escolar creada per la seva dona). La segona, una gran oportunitat pels membres supervivents de Led Zeppelin de mostrar a una nova generació de què anava la cosa. Com va declarar Robert Plant, "*Hem de fer un darrer gran concert*". I quin concert va ser?, un viatge sublim pels seus temes clàssics, demostrant que Led Zeppelin va ser la banda de Hard Rock més gran de la història. Sold Out total, més de 20.000 persones omplien el O2 Arena per veure el primer concert de la banda després de 27 anys, les entrades van haver de ser sortejades a través de la pàgina web del concert perquè les peticions d'entrades a tot el món arribaven als 20 milions. Segons El llibre Guinness, Led Zeppelin va establir el rècord mundial de demanda més alta d'entrades per a un concert. No va ser però fins al 2012 que sortiria a la venda en DVD amb un doble CD titulat Celebration Day.

Jimmy Page n'havia explicat algun detall, ?Originalment la proposta era fer una hora, però no hi havia manera de fer només una hora, així que es va allargar fins als 75 minuts, després 90 minuts i més. Ens vam ajuntar amb el mateix esperit de quan el Live Aid de 1985. En aquell moment, Robert Plant estava amb la seva gira en solitari i jo estava amb The Firm. De vegades, aquestes coses poden ser un èxit gloriós o poden ser un gloriós desastre. John Bonham estaria satisfet d'aquesta reunió amb el seu fill a la bateria i molt orgullós de Jason. El més important que no s'ha d'oblidar mai és que a John Bonham li encantava la música de Led Zeppelin i el seu fill Jason surt al concert/documental The Song Remains The Same (1976) amb el seu pare, tocant una bateria petita. També havia tocat amb nosaltres a la festa del 40è aniversari de Atlantic Records al 1988, espectacular. Per tant, en el marc del material Led Zeppelin no hi ha cap altra opció. De fet, seria insultant no fer-ho amb Jason. Ell més que ningú?.

Després del que es pot descriure com la reunió de la dècada del 2007, semblava que tothom, fins i tot Paul McCartney, sortia de l'armari per declarar-se fan incondicional de Led Zeppelin.

Pep Saña Vaig néixer el mateix any que els Rolling Stones a Vilada, i ara ja n'he viscut més a Berga. Vaig créixer escoltant els Déus del rock dels 70's (els peluts, com deia el meu pare) i aquell ?microbi? encara és a la meva sang. Sóc mestre industrial tèxtil, tot i que vaig canviar la Fàbrica per la ja desapareguda botiga de discs i pel·lícules Born 12.